

Вербенський Михайло Георгійович,
доктор юридичних наук, професор,
провідний науковий співробітник
ДНДІ МВС України, м. Київ, Україна,
ORCID ID 0000-0001-6870-5427

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КРИМІНОГЕННОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ У ВИБОРЧИЙ ПЕРІОД 2019 РОКУ

У статті проведено аналіз криміногенної ситуації, що склалась у державі за період проведення виборчого процесу в 2019 році. Розкрито низку вагомих чинників, які впливали на правопорядок і безпеку. Охарактеризовано види вчинених порушень виборчого законодавства під час передвиборчих кампаній та виборів Президента України та народних депутатів України. Констатовано, що в період виборчого процесу Національна поліція та інші правоохоронні органи були зорієнтовані на негайне реагування щодо будь-якого правопорушення, а також на максимальну комунікацію з громадянами. Це слугувало підвищенню ефективності профілактично-попереджувальної функції правоохоронців та певною мірою зумовило позитивний результат щодо стану злочинності в державі.

Ключові слова: вибори, виборчий процес, криміногенна ситуація, порушення виборчого законодавства, правопорядок, безпека.

Одним із основних показників якості життя є безпека людини. Саме впевненість у власній захищеності від протиправних посягань, насамперед кримінального характеру, є необхідною умовою нормального життя та благополуччя людини. Криміногенна ситуація, яка складається в державі у відповідний період, є вагомим чинником, який визначає характер взаємовідносин між громадянами. Враховуючи зазначений фактор, люди встановлюють межі суспільної активності та толерантності один до одного, вибудовують певні моделі соціальної поведінки.

Останнім часом у кримінології поняття “криміногенна ситуація” в країні або певному її регіоні прийнято вживати у вузькому значенні, зокрема як сукупність процесів та явищ (факторів), які зумовлюють вчинення злочинів або сприяють цьому [1, с. 291, 292; 2, с. 191]. У статті ми будемо вживати зазначене поняття саме в такому розумінні.

Суспільно-політична і похідна від неї криміногенна ситуація у 2019 році формувались під значним впливом передвиборчих кампаній та виборів Президента України і дострокових виборів до Верховної Ради України [3; 4]. Однак, крім зазначених обставин, на правопорядок і безпеку в державі суттєво впливає ще низка вагомих чинників. Вони мають різну спрямованість й інтенсивність, проте, безумовно, впливають на суспільні процеси протиправного характеру.

Одним із таких вагомих чинників є військова агресія з боку Росії, поєднана зі збройним конфліктом сепаратистського спрямування у Донецькій і Луганській областях. Зазначене зумовило формування низки негативних процесів, зокрема таких, як:

- загибель та поранення значної кількості людей. Згідно з 26-ю доповіддю Управління Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй з прав людини (УВКПЛ) щодо ситуації з правами людини в Україні, за весь період конфлікту станом на 15 травня 2019 року загинуло понад 3,3 тис. цивільних осіб [5]. А за експертними даними УВКПЛ, загальна кількість поранених цивільних осіб у зв'язку зі збройним конфліктом становить від 7 до 9 тис. осіб;

- значний обсяг неконтрольованого обігу вогнепальної зброї. Зона бойових дій на південному сході України залишається одним із основних джерел надходження у незаконний обіг зброї, боєприпасів та вибухових речовин;

- велика кількість внутрішньо переміщених осіб, які покинули зону воєнного конфлікту. За даними Мінсоцполітики, загальна кількість переселенців в Україні станом на 1 липня 2019 року складає майже 1,4 млн осіб [6]. При цьому питання їх облаштування, зайнятості, розв'язання соціально-побутових проблем належним чином не вирішені;

- недостатньо контрольоване переміщення осіб із непідконтрольної нашої державі території Донецької та Луганської областей та у зворотному напрямі;

- наявність неконтрольованої державою ділянки державного кордону із Російською Федерацією, що є додатковим чинником функціонування каналів постачання наркотиків, контрабанди та торгівлі людьми;

- постійно зростаюче число осіб, які брали участь у воєнних діях і не змогли повноцінно адаптуватись до умов мирного життя.

Також у якості негативного чинника можна виокремити наявність на території держави парамілітарних збройних формувань, які створюють суттєву напругу в регіонах, віддалених від району проведення Операції Об'єднаних Сил (ООС) [7]. Особливе значення в цьому відношенні має неконтрольованість таких формувань та висока ймовірність вчинення ними спонтанних незаконних дій.

Україні негативно на криміногенні процеси впливає також чинник, пов'язаний із протиправним перерозподілом майна та рейдерськими захопленнями як виробничих потужностей, так і земельних ділянок.

Значною мірою відчувається вплив групи факторів, зумовлених системною економічною кризою, – зростання цін, комунальних тарифів, недостатня увага до вирішення соціально-економічних питань.

Суттєве значення криміногенного чинника: зниження рівня правової свідомості та моральних цінностей у суспільстві, достатньо високий рівень кримінальної активності громадян. Усе це породжує додаткову напругу в суспільстві, створює передумови для формування стійкої установки щодо протиправної поведінки.

Звичайно, є низка й інших чинників, які впливають на криміногенну ситуацію, створюють передумови для вчинення правопорушень, але зазначені нами мають найбільш істотний вплив на криміногенні процеси, що відбуваються у суспільстві.

У контексті оцінки криміногенної ситуації слід ураховувати, що люди очікують у майбутньому, що їх тривожить і відносно чого виникають найбільші побоювання. Так, згідно з результатами опитування, проведеного 13–21 червня 2019 року Українським інститутом соціальних досліджень ім. О. Яременка спільно з центром “Соціальний моніторинг” [8], найбільш важливими для людей проблемами залишаються: припинення війни на Донбасі (86,2 відсотки найвищих оцінок), зростання тарифів на комунальні послуги (85,5 відсотків), зростання цін, інфляція (82,4 відсотки), повернення українських військовослужбовців і утримуваних осіб (83,5 відсотки), низький рівень заробітної плати та пенсії (81,2 відсотки), розв’язання військового конфлікту на сході України та реінтеграція Донбасу (81 відсоток). Проблема зростання злочинності, недостатньої безпеки на вулицях визначена найбільш важливою 55,2 відсотками респондентів.

Отже, найбільш значимими для себе проблемами громадяни визначили такі, що безпосередньо стосуються формування криміногенної ситуації або значною мірою впливають на її формування.

За такої криміногенної ситуації запит на правоохоронний захист упродовж зазначеного періоду був високий. До Національної поліції протягом січня–серпня 2019 року надійшло понад 4,8 млн заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події.

У період виборчого процесу Національна поліція та інші правоохоронні органи були зорієнтовані на негайне реагування щодо будь-якого правопорушення, а також на максимальну комунікацію з громадянами. Це, безперечно, підвищило ефективність профілактично-попереджувальної функції правоохоронців. Такий підхід певною мірою зумовив позитивний результат щодо стану злочинності. Так, за 8 місяців 2019 року загальне число зареєстрованих кримінальних правопорушень зменшилось проти аналогічного періоду минулого року на 11 відсотків. При цьому кількість умисних вбивств зменшилась на 8 відсотків, розбійних нападів – на 12 відсотків, пограбувань – на 17 відсотків, крадіжок – на 16 відсотків, незаконних заволодінь транспортними засобами – на 20 відсотків. Крім того, збільшилось на 18 відсотків число викритих фактів торгівлі людьми. Таким чином, робота правоохоронців безпосередньо в місцях перебування громадян забезпечила позитивні тенденції щодо динаміки окремих видів злочинів.

Необхідно констатувати, що під час виборчого процесу, пов’язаного з виборами Президента України, значним був масив повідомлень щодо виборчих правопорушень. Загалом їх кількість становила 11226 [9], найбільш часто надходили повідомлення щодо незаконної агітації – 3444, підкупу виборців – 958, хуліганств – 397, перешкоджання здійсненню виборчого права – 323. Крім того, було розпочато 436 кримінальних проваджень, із них: 90 щодо підкупу виборця (ст. 160 КК України); 64 – щодо незаконного використання виборчого бюлетеня (ст. 158-1 КК України); 55 – щодо перешкоджання здійсненню виборчого права (ст. 157 КК України).

Під час виборчого процесу, пов’язаного з позачерговими виборами народних депутатів України, надійшло 11011 повідомлень про виборчі правопорушення. Зауважимо, що найчастіше вони стосувались: незаконної агітації – 4951; підкупу виборців – 940; перешкоджання здійсненню виборчого права – 328; фотографування

бюлетенів – 60; неправдивих повідомлень про замінування – 46; пошкодження бюлетенів – 39; погрози фізичною розправою – 38.

Щодо кримінальних проваджень, то їх було розпочато 532, із них: 151 – за ст. 157 КК України (перешкоджання здійсненню виборчого права); 146 – за ст. 160 КК України (підкуп виборця); 50 – за ст. 158-1 КК України (незаконне використання виборчого бюлетеня); 45 – за ст. 296 КК України (хуліганство); 42 – за ст. 158 КК України (фальсифікація документів).

Цілком очевидно, що правопорушення, пов'язані з виборчим процесом, мали істотний вплив на криміногенну ситуацію в державі і суттєво збільшили навантаження на працівників правоохоронних органів. Це певною мірою зумовило зниження протидії кримінальному тиску на інші сфери суспільного життя.

Як вже нами зазначалось, незаконний обіг зброї і боєприпасів є вагомим чинником впливу на криміногенну ситуацію. Тільки з початку цього року зареєстровано понад 200 кримінальних правопорушень, учинених із використанням вогнепальної зброї. Проте кількість викритих правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом зброї, зменшилась на 5 відсотків.

Значну суспільну напругу спричиняють неправдиві повідомлення про підготовку вибуху, підпалу або інших дій, які загрожують загибеллю людей або іншими тяжкими наслідками. З початку року зареєстровано близько 1,5 тис. повідомлень про такі факти. В якості об'єктів посягання називалися вокзали, станції метро, адміністративні будівлі, навчальні заклади, заклади торгівлі, харчування та сфери розваг, житлові будинки тощо. Проте робота із розкриття таких злочинів не відповідає суспільному запиту і складає 10–12 відсотків від зафіксованих повідомлень.

Дещо зменшилась активність правоохоронних органів щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів. За даними Центру медичної статистики МОЗ України, на обліку в закладах охорони здоров'я перебуває майже 85,4 тис. наркозалежних осіб [10]. За оцінками фахівців та експертів, кількість наркозалежних осіб значно більша. Усі вони потребують систематичного вживання наркотиків. Водночас кількість викритих фактів збуту наркотиків зменшилась на 5 відсотків. Також на 34 відсотки зменшилась кількість викритих фактів, пов'язаних із використанням коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів. При цьому необхідно врахувати, що з початку року з незаконного обігу вилучено 5,3 т наркотичних засобів, з яких майже 1 т героїну і 657,2 кг кокаїну.

Наведене переконливо свідчить, що у незаконному обігу знаходиться значний обсяг наркотичних засобів, які постійно різними способами доставляються споживачам. Проте правоохоронні органи не знайшли дієвих механізмів запобігання таким діям та їх припинення. Значного розмаху набувають новітні способи розповсюдження наркотичних засобів із використанням можливостей електронної комунікації, що сприяє швидкому поширенню наркозалежності серед молоді. Дуже важливим компонентом запобігання наркозлочинності, який поки використовується недостатньо, є налагодження системної роботи щодо вилучення з обігу коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів.

За поточний період дещо послабився правоохоронний захист економіки держави. Кримінальні правопорушення економічної спрямованості загалом є

латентними, їх виявлення та документування потребує значних зусиль працівників правоохоронних органів. Адже зниження концентрації зусиль правоохоронних органів на цьому напрямі призвело до скорочення кількості виявлених економічних злочинів, зниження рівня протидії проявам рейдерства, формування злочинних груп, які отримували винагороду від суб'єктів підприємництва, майно яких було незаконно відчужене, а потім повернуте за оплатного посередництва таких злочинних груп.

Економічна ситуація в державі залишається складною, тіньовий сектор економіки не втрачає своєї потужності, корупційні прояви негативно впливають на легальні економічні процеси. В таких умовах, на жаль, відбулося зниження рівня правоохоронного захисту економічної діяльності.

Показники протидії економічній злочинності характеризуються таким чином: у сфері господарської діяльності виявлено на 11 відсотків менше злочинів проти аналогічного періоду минулого року; число виявлених службових злочинів скоротилось на 23 відсотки; у сфері земельних відносин число виявлених кримінальних правопорушень зменшилось більш як на 11 відсотків; злочинних посягань, пов'язаних із привласненням, розтратою майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, викрито на 27 відсотків менше; таких кримінальних проявів, як виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту або збуту підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї викрито менше на 23 відсотки; фактів фіктивного підприємництва зафіксовано на 35 відсотки менше.

Фактично без правоохоронного контролю залишилась сфера, пов'язана з бюджетними видатками. Так, суттєво зменшилась кількість викритих кримінальних правопорушень щодо незаконного використання бюджетних коштів, незаконного відшкодування ПДВ, незаконного використання коштів, призначених на виконання державних цільових програм, а також у сфері державних закупівель.

Слід сказати, що особливого значення в виборчий період набуло забезпечення кібербезпеки. Насамперед це стосувалось посилення як технічного, так і правоохоронного захисту інформаційних систем, які забезпечують успішне проведення виборчого процесу. Необхідно відзначити, що на цьому напрямі було досягнуто позитивного результату. Виборчі інформаційні системи працювали злагоджено, без відчутних збоїв. Це дозволило своєчасно підготувати списки виборців, передати їх виборчим комісіям, а отже, зробити можливим здійснення процесу волевиявлення громадян. Не було допущено несанкціонованого втручання в інформаційну систему "Вибори", відповідно суспільство мало змогу своєчасно отримувати інформацію про результати голосування, що унеможливило соціальні збурення та протестні акції.

Проте загалом ситуація щодо протидії кіберзлочинам не може задовольняти суспільний запит, адже число викритих правопорушень у сфері високих інформаційних технологій зменшилось на 34 відсотки. Тобто зусилля кіберполіції щодо виконання своїх основних функцій мають бути інтенсивнішими.

Недостатньою є робота з відшкодування матеріальних збитків, завданих кіберзлочинами. Попри те, що встановлена сума збитків за такими злочинами не є значною у низці областей, а саме: Житомирській, Київській, Кіровоградській,

Одеській, Тернопільській, Харківській, Херсонській, Черкаській та м. Києві, таке відшкодування взагалі не здійснювалося.

У контексті актуальності правоохоронного захисту суспільства від кримінальних посягань важливим є певна активізація протидії організованим злочинності. Саме цей вид злочинності найбільш істотно руйнує позитивні соціальні процеси, організовані злочинні угруповання прагнуть встановити контроль над економічною та соціально-політичною сферами життєдіяльності суспільства, забезпечити значний перерозподіл коштів як бюджетних, так і приватного сектору на власну користь.

Характеризуючи фактичні показники роботи цього спрямування, необхідно зазначити, що за вказаний період чисельність організованих злочинних груп, діяльність яких викрито і припинено, збільшилася на 18 відсотків проти аналогічного періоду минулого року. Кількість виявлених осіб, які вчинили злочини в складі організованих груп (ОГ) та злочинних організацій (ЗО), зросла на 13 відсотків. Майже вдвічі більше виявлено ОГ та ЗО, причетних до розкрадання бюджетних коштів. Зросло число викритих злочинних угруповань, причетних до незаконного обігу наркотиків, зброї, торгівлі людьми.

У період виборчого процесу стало можливим дещо зменшити число кримінальних посягань, спрямованих проти життя і здоров'я особи, її майнових прав, волі, честі та гідності, громадської безпеки та громадського порядку і моральності. Ми пов'язуємо це з тим, що в зазначений період правоохоронні органи більше діяли в публічному просторі, швидше реагували на заяви і повідомлення громадян, останні ж активніше співпрацювали з правоохоронцями для забезпечення спокою і безпеки під час проведення виборів.

Разом з тим, відтермінується вирішення низки нагальних проблем, зокрема економічного безпекового та соціального спрямування. Зазначені проблеми, разом зі зменшенням рівня правоохоронного захисту економіки, можуть зумовити загострення криміногенної ситуації та зростання протестних настроїв у суспільстві.

Необхідно враховувати, що за результатами загальнодержавного опитування, проведеного фондом “Демократичні ініціативи” спільно з соціологічною службою Центру Разумкова 13–20 червня 2019 року [11], визначено перелік реформ, які громадяни вважають першочерговими. До них відносяться: антикорупційна реформа (63 відсотки), реформа охорони здоров'я (57 відсотків), пенсійна реформа та реформа системи соціального захисту (52 відсотки), реформа органів правопорядку – судів, прокуратури, поліції (37 відсотків). Отже, громадяни очікують подальшого покращання криміногенної ситуації, виведення ефективності роботи правоохоронних органів на рівень забезпечення стабільного правопорядку і гарантованої безпеки населення. Це потребуватиме пошуку більш ефективних форм правоохоронної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Российская криминологическая энциклопедия / под общ. ред. А.И. Долговой. М.: Изд-во “НОРМА”, 2000. 808 с.
2. Клейменов М.П. Криминология: учебник. М.: Норма, 2018. 400 с.
3. Про вибори Президента України: Закон України від 05.03.1999 № 474-XIV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 14, ст. 81. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-14> (дата звернення: 10.08.2019).

© Verbenskyi Mykhailo, 2019

4. Про вибори народних депутатів України: Закон України від 17.11.2011 № 4061-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 10–11, ст. 73. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4061-17#n6> (дата звернення: 10.08.2019).

5. Доповідь щодо ситуації з правами людини в Україні 16 лютого – 15 травня 2019 року. Управління Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй з прав людини. URL: https://www.ohchr.org/Documents/Countries/UA/ReportUkraine16Feb-15May2019_UA.pdf (дата звернення: 15.08.2019).

6. Обліковано 1 387 410 внутрішньо переміщених осіб. Міністерство соціальної політики. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/17306.html> (дата звернення: 15.08.2019).

7. Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях: Закон України від 18.01.2018 № 2268-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 10, ст. 54. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2268-19> (дата звернення: 10.08.2019).

8. 25.06.2019 Україна сьогодні: виклики та перспективи. Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка. URL: <http://www.uisr.org.ua/news/36/169.html> (дата звернення: 15.08.2019).

9. Реєстрація подій, пов'язаних із виборчим процесом. URL: <https://mvs.gov.ua/ua/vyboru2019> (дата звернення: 14.08.2019).

10. Українська База Медико-Статистичної Інформації. Центр медичної статистики МОЗ України. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=242> (дата звернення: 15.08.2019).

11. Парламентські вибори 2019: рейтинги партій, електоральні настрої українців. Фонд демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/article/parlamentski-vibori-2019-reytingi-partiy-elektoralni-nastroi-ukraintsiv> (дата звернення: 15.08.2019).

REFERENCES

1. Rossiyskaya kriminologicheskaya entsiklopediya. “Russian Criminological Encyclopedia”. Under edition of A.I. Dolgovoi. M.: “NORMA” Publishing House, 2000. 808 p. [in Russian].

2. *Klymenov M.P.* (2018). *Kriminologiya: uchebnik*. “Criminology”: a textbook. M.: Norma. 400 p. [in Russian].

3. Pro vybory Prezydenta Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 05.03.1999 № 474-XIV. “On the election of the President of Ukraine”: Law of Ukraine of 05.03.1999 No. 474-XIV. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine (VV), 1999, No. 14, Art. 81. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-14> (date of application: 10.08.2019). [in Ukrainian].

4. Pro vybory narodnykh deputativ Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 17.11.2011 № 4061-VI. “On the election of the People’s Deputies of Ukraine”: Law of Ukraine of November 17, 2011 No. 4061-VI. Verkhovna Rada of Ukraine (BBR) Bulletin, 2012, No. 10-11, Art. 73. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4061-17#n6> (date of application: 10.08.2019). [in Ukrainian].

5. Dopovid shchodo sytuatsii z pravamy liudyny v Ukraini 16 liutoho – 15 travnia 2019 roku. Upravlinnia Verkhovnoho komisara Orhanizatsii Obiednanykh Natsii z prav liudyny. “Report on the human rights situation in Ukraine 16 February – 15 May 2019”. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights. URL: https://www.ohchr.org/Documents/Countries/UA/ReportUkraine16Feb-15May2019_UA.pdf (date of application: 15.08.2019) [in Ukrainian].

6. Oblikovano 1 387 410 vnutrishno peremishchenykh osib. “A total of 1,387,410 internally displaced persons have been registered”. Ministry of Social Policy. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/17306.html> (date of application: 15.08.2019) [in Ukrainian].

7. Pro osoblyvosti derzhavnoi polityky iz zabezpechenna derzhavnogo suverenitetu Ukrainy na tymchasovo okupovanykh terytoriiakh u Donetskii ta Luhanskii oblastiakh. “On the peculiarities of the state policy to ensure the state sovereignty of Ukraine in the temporarily occupied territories in the Donetsk and Luhansk regions”: Law of Ukraine dated 18.01.2018 No. 2268-VIII. Information of the Verkhovna Rada (VR), 2018, No. 10, Art. 54. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2268-19> (date of application: 10.08.2019) [in Ukrainian].

8. Pro osoblyvosti derzhavnoi polityky iz zabezpechenna derzhavnogo suverenitetu Ukrainy na tymchasovo okupovanykh terytoriiakh u Donetskii ta Luhanskii oblastakh. “On the peculiarities of the state policy to ensure the state sovereignty of Ukraine in the temporarily occupied territories in the Donetsk and Luhansk regions”: Law of Ukraine dd. 18.01.2018 No. 2268-VIII. Information of the Verkhovna Rada (VR), 2018, No. 10, Art. 54. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2268-19> (date of application: 10.08.2019) [in Ukrainian].

9. Reiestratsiia podii, poviazanykh iz vyborchym protsesom. “Registration of events related to the election process”. URL: <https://mvs.gov.ua/en/vybory2019> (date of application: 14.08.2019) [in Ukrainian].

10. Ukrainska Baza Medyko-Statystychnoi Informatsii. Tsentr medychnoi statystyky MOZ Ukrainy. “Ukrainian Database of Medical-Statistical Information”. Center for Medical Statistics of the Ministry of Health of Ukraine. URL: <http://medstat.gov.ua/eng/news.html?id=242> (date of application: 15.08.2019) [in Ukrainian].

11. Parlamentski vybory 2019: reitynhy partii, elektoralni nastroi ukrainsiv. Fond demokratychni initsiatyvy imeni Ilka Kucheriva. “Parliamentary elections 2019: party ratings, Ukrainian electoral sentiment”. Ilk Kucheriv Foundation for Democratic Initiatives. URL: <https://dif.org.ua/article/parlamentski-vybory-2019-reytingi-partiy-elektoralni-nastroi-ukrainsiv> (date of application: 15.08.2019) [in Ukrainian].

UDC 343.415(477)

Verbenskyi Mykhailo,Doctor of Juridical Sciences, Professor, Leading Researcher,
State Research Institute MIA Ukraine,
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0001-6870-5427

PECULIARITIES OF FORMATION THE CRIMINOGENIC SITUATION IN UKRAINE DURING THE ELECTIONS OF 2019

One of the main indicators of the quality of life is a human security. Confidence in own protection from unlawful encroachments, first of all criminal character, gives the chance to the person on self-realization and active participation in public processes. The crime situation in the country during the relevant period is a significant factor determining the level of well-being of citizens. Taking into account this factor, people establish the boundary of social activity and tolerance to each other, form certain models of social behavior. The concept of “criminogenic situation” was understood quite broadly and included in its content the causes and conditions of crime, its condition, structure and dynamics, activities to counteract and prevent crime. Today, the narrow understanding of this term prevails, which is based on its literal sense of “criminogenic” (from Latin *crimen* – crime and Greek *genos* – birth, origin), that is, generates criminality. Accordingly, it is reasonable to use it for the processes and phenomena (factors) that cause or contribute to the commission of crimes.

The socio-political and criminogenic situation derived from it in 2019 was formed under the influence of election campaigns and elections of the President of Ukraine and deputies of the Verkhovna Rada of Ukraine. However, apart from the election race, the rule of law and security in the country were significantly affected by a number of other important factors of different orientation and intensity. During election campaigns and elections, the National Police and other law enforcement agencies were focused on the immediate response to any offense, as well as on maximum communication with citizens, and increased the effectiveness of the preventive function of law enforcement agencies. During the presidential and early parliamentary elections, there were significant reports of election-related offences. Such offences had

© Verbenskyi Mykhailo, 2019

DOI (Article): <https://doi.org/10.36486/np.2019.3.09>

Issue 3(45) 2019

<http://naukaipravohorona.com/>

a significant impact on both the criminal situation in the state and the level of pressure on law enforcement officials and increased significantly. To a certain extent, this has led to a reduction in the resistance to criminal pressure on other areas of public life. On the whole, during the 2019 electoral process, the law enforcement agencies were more active, responding more quickly to citizens' statements and reports, which actively cooperated with law enforcement agencies to ensure calm and security during the elections.

Keywords: elections, electoral process, criminogenic situation, violation of electoral legislation, law and order, security.

Отримано 05.09.2019